

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.6.2006
COM(2006) 281 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Η στρατηγική για τη μεγέθυνση και την απασχόληση και η μεταρρύθμιση της
ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής
Τέταρτη έκθεση προόδου για τη συνοχή**

{SEC(2006)726}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες στη διευρυμένη εε	3
1.1.	Μεγέθυνση – είναι ακόμη αργή αλλά αναμένεται ανάκαμψη	3
1.2.	Ανισότητες	4
1.2.1.	ΑΕγχΠ – η μεγέθυνση στα νέα κράτη μέλη είναι ταχύτερη αλλά η σύγκλιση εξακολουθεί να αποτελεί μακροπρόθεσμη προοπτική	4
1.2.2.	Απασχόληση – απαιτούνται 24 εκατ. νέες θέσεις εργασίας για να επιτευχθεί ο στόχος του 70%.....	4
1.3.	Τάσεις που διαγράφονται όσον αφορά τις ανισότητες	5
1.3.1.	Ανισότητες μεταξύ των στόχων.....	5
1.3.2.	... και μέσα στο πλαίσιο κάθε στόχου	6
1.3.3.	Συμβολή της Ε&Α και των ΤΠΕ στην αειφόρο ανάπτυξη	7
2.	Προσφατες εξελίξεις στην πολιτική συνοχής της ΕΕ.....	7
2.1.	Εκτέλεση του προϋπολογισμού 2005 – αναλήψεις υποχρεώσεων σε πρωτοφανή επίπεδα	7
2.2.	Κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή 2007-2013	8
2.3.	«Πολιτική συνοχής και πόλεις: η συμβολή των αστικών περιοχών στη μεγέθυνση και στην απασχόληση των περιφερειών»	8
2.4.	Η πολιτική συνοχής στον πυρήνα της στρατηγικής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση	9
2.5.	Πόροι: σύνοψη των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Δεκέμβριος 2005)	10
2.6.	Καινοτομίες των νέων προγραμμάτων για την πολιτική συνοχής.....	11
2.6.1.	JASPERS	12
2.6.2.	JEREMIE	12
2.6.3.	JESSICA	12
2.6.4.	Εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών.....	13
2.7.	Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την αγροτική ανάπτυξη και Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.....	13

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η στρατηγική για τη μεγέθυνση και την απασχόληση και η μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής Τέταρτη έκθεση προόδου για τη συνοχή

Εισαγωγή

Για την εξέλιξη της πολιτικής συνοχής της ΕΕ η περίοδος που μεσολάβησε από τη δημοσίευση της τρίτης έκθεσης προόδου, την άνοιξη του 2005, έως σήμερα ήταν πολύ σημαντική για τρεις βασικούς λόγους. Κατ' αρχάς, μετά την ιστορική διεύρυνση το Μάιο του 2004, η εφαρμογή των προγραμμάτων συνοχής στα νέα κράτη μέλη επιταχύνθηκε κατά τη διάρκεια του 2005 και τα αποτελέσματα βρίσκονται τώρα στο πρώτο πλήρες έτος εκτέλεσης. Δεύτερον, έγιναν σημαντικά βήματα όσον αφορά την προπαρασκευή της περιόδου προγραμματισμού 2007-2013. Ειδικότερα, η διοργανική συμφωνία που υπέγραψαν στις 17 Μαΐου 2006 το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007-2013 προσέφερε στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όλης της ΕΕ τη βάση για να προχωρήσουν στην προπαρασκευή των νέων προγραμμάτων. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε μια σειρά σημαντικών εγγράφων για την υποστήριξη των εργασιών αυτών (μεταξύ των οποίων το σχέδιο των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών για τη συνοχή, το σχέδιο των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών για την αγροτική ανάπτυξη και τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013). Τρίτον, οι σημαντικές αποφάσεις πολιτικής που ελήφθησαν σε υψηλότατο επίπεδο κατά το 2005 εδραίωσαν τη δεσπόζουσα θέση της πολιτικής συνοχής στο πρόγραμμα της Ένωσης για τη μεγέθυνση και την απασχόληση («στρατηγική της Λισαβόνας»).

Τα θέματα αυτά εξετάζονται στην παρούσα τέταρτη έκθεση προόδου. Στην αρχή προσδιορίζεται η γενική εικόνα, όσον αφορά τις τάσεις που υπάρχουν στα διάφορα κράτη μέλη και στις περιφέρειες καθώς και τις μεταξύ τους ανισότητες. Στη συνέχεια περιγράφονται οι σπουδαιότερες εξελίξεις στο πλαίσιο πολιτικής, μεταξύ των οποίων η συμφωνία σχετικά με τους πόρους για την πολιτική συνοχής στις δημοσιονομικές προοπτικές 2007-2013.

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΕΕ

Στο τμήμα αυτό παρουσιάζεται μια συνοπτική εικόνα των κοινωνικών και οικονομικών τάσεων και των επιπέδων ανισότητας. Παρουσιάζονται νέα στοιχεία σχετικά με τους καθοριστικούς παράγοντες για τις ανισότητες στο ΑΕγχΠ, στους ρυθμούς μεγέθυνσης και στην απασχόληση, ιδίως σε σχέση με τα ποσά που επενδύονται σε δαπάνες για την Ε&Α και για την κοινωνία της πληροφορίας.

1.1. Μεγέθυνση – είναι ακόμη αργή αλλά αναμένεται ανάκαμψη

Κατά το 2005, η οικονομία της Ένωσης χαρακτηρίστηκε από τη μεγέθυνση που διατηρήθηκε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Μεταξύ του 2000 και του 2004, η μεγέθυνση του ΑΕγχΠ στα 25 κράτη μέλη της ΕΕ ήταν κατά μέσο όρο λίγο μεγαλύτερη από 1½% ετησίως. Στο σύνολο της ΕΕ σημειώνονται σημαντικές διακυμάνσεις και οι καλύτερες επιδόσεις εντοπίζονται κυρίως μεταξύ των λιγότερο ευημερούντων κρατών μελών, ιδίως στις Βαλτικές χώρες και στη Σλοβακία, αλλά και στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία, καθώς και στις υπονήπιες χώρες

Ρουμανία και Βουλγαρία. Οι χαμηλότεροι ρυθμοί μεγέθυνσης διαπιστώθηκαν σε πολλά από τα ευημερούντα σχετικά κράτη μέλη, όπως η Γερμανία, η Δανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες και η Πορτογαλία, καθώς και η Μάλτα, στα οποία η μεγέθυνση ήταν μικρότερη του 1% ετησίως.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα υπάρξει ανάκαμψη της μεγέθυνσης που θα ξεπεράσει το 2% σε όλη την ΕΕ μεταξύ του 2005 και του 2007. Η μεγέθυνση αναμένεται να υπερβεί το 3% ετησίως στα 16 από τα 25 κράτη μέλη, καθώς και στη Ρουμανία και στη Βουλγαρία. Αντίθετα, η μεγέθυνση δεν αναμένεται να υπερβεί κατά πολύ το 2% - εάν το υπερβεί – στη Γερμανία, στην Ιταλία, στη Γαλλία, στο Βέλγιο, στις Κάτω Χώρες, στην Αυστρία, στη Δανία, στην Πορτογαλία και στη Μάλτα. Οι χώρες αυτές αντιπροσωπεύουν πάνω από το μισό του συνολικού πληθυσμού στην ΕΕ27.

1.2. Ανισότητες

1.2.1. ΑΕγχΠ – η μεγέθυνση στα νέα κράτη μέλη είναι ταχύτερη αλλά η σύγκλιση εξακολουθεί να αποτελεί μακροπρόθεσμη προοπτική

Από τον σχετικά ταχύ ρυθμό μεγέθυνσης των δεκατριών χωρών συνοχής σε σύγκριση με τις περισσότερες χώρες της ΕΕ15 (3,6% ετησίως έναντι του ετήσιου μέσου όρου 2,2% της ΕΕ15 κατά την περίοδο 1995-2005) φαίνεται ότι υπήρξε σύγκλιση των εισοδημάτων. Ωστόσο, από το μέγεθος της εισοδηματικής διαφοράς φαίνεται ότι θα περάσουν πολλά χρόνια έως ότου μπορέσει η ομάδα των κρατών αυτών ως σύνολο να επιτύχει σημαντική μείωση της διαφοράς αυτής. Βεβαίως, ορισμένα από τα νέα κράτη μέλη έχουν ήδη φτάσει το επίπεδο των λιγότερο πλούσιων χωρών της ΕΕ15 και επίσης τα επίπεδα του κατά κεφαλήν εισοδήματος στην Ισπανία συνεχίζουν να συγκλίνουν με εκείνα της Ιταλίας και της Γερμανίας.

1.2.2. Απασχόληση – απαιτούνται 24 εκατ. νέες θέσεις εργασίας για να επιτευχθεί ο στόχος του 70%

Το 2004 η αύξηση της απασχόλησης στην ΕΕ ήταν 0,6%. Το μέσο συνολικό ποσοστό απασχόλησης¹ αυξήθηκε κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες και έφτασε το 63,3% (64,7% στην ΕΕ15 και 56,0% στην ΕΕ10). Η ΕΕ απέχει ακόμη από το στόχο της Λισαβόνας για ποσοστό απασχόλησης 70% ο οποίος πρέπει να επιτευχθεί έως το 2010, παρά το γεγονός ότι υπήρξαν σχετικά υψηλά ποσοστά αύξησης της απασχόλησης. Μεταξύ του 1998 και του 2004 στην ΕΕ25 δημιουργήθηκαν 10 εκατ. περίπου πρόσθετες θέσεις εργασίας (ελαφρώς λιγότερες στην ΕΕ27 λόγω των σημαντικών απωλειών σε θέσεις εργασίας στη Ρουμανία). Πάνω από το μισό αυτής της αύξησης των θέσεων εργασίας πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο 1998-2000, ενώ η αύξηση των θέσεων εργασίας μεταξύ του 2000 και του 2004 είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία 4½ εκατ. θέσεων εργασίας. Τα τελευταία χρόνια εξασθένησε η τάση απώλειας θέσεων εργασίας στην Πολωνία, στη Γερμανία και στη Ρουμανία, η οποία είχε αρνητική επίδραση στην επίδοση της ΕΕ27 από το 2000 και έπειτα – στις τρεις αυτές χώρες το σύνολο της απασχόλησης μειώθηκε σχεδόν κατά 1½ εκατ. θέσεις εργασίας στην περίοδο 2000-2004.

Για να επιτευχθεί ο στόχος του 70% για την απασχόληση, χρειάζονται 24 εκατ. πρόσθετες θέσεις εργασίας στην ΕΕ27 – αύξηση 12% σχεδόν των σημερινών επιπέδων απασχόλησης. Για τα νέα κράτη μέλη, τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, λόγω των χαμηλών ποσοστών απασχόλησης που επιμένουν στις περισσότερες μεγάλες χώρες, ιδίως στην Πολωνία και στη

¹ Ως ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών.

Βουλγαρία, η συνολική αύξηση που απαιτείται είναι σχεδόν 25% των σημερινών ποσοστών απασχόλησης.

1.3. Τάσεις που διαγράφονται όσον αφορά τις ανισότητες

Στη συνέχεια εξετάζεται η τρέχουσα κατάσταση και οι τάσεις όσον αφορά τις διάφορες ομάδες και τις περιφέρειες στις οποίες στοχεύει η πολιτική συνοχής για την περίοδο 2007-2013, σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής του Ιουλίου 2004 οι οποίες εγκρίθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2005.

1.3.1. Ανισότητες μεταξύ των στόχων...

Ο νέος στόχος «Σύγκλιση» για την περίοδο 2007-2013 (περιφέρειες στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ είναι λιγότερο από το 75% του μέσου όρου της ΕΕ, 2000-2002) περιλαμβάνει 100 περιφέρειες, μεταξύ των οποίων 16 στις οποίες έχει δοθεί το μεταβατικό καθεστώς «σταδιακής κατάργησης»², που αντιστοιχούν μόλις στο 35% του πληθυσμού της ΕΕ27. Ο νέος στόχος «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση (ΠΑΑ)» καλύπτει κατ' αρχήν την υπόλοιπη Ένωση ή 155 περιφέρειες που αντιστοιχούν στο 61% του πληθυσμού της ΕΕ27, ενώ άλλες 13 περιφέρειες κατατάσσονται στην κατηγορία «σταδιακής εισόδου»³ (αντιστοιχούν στο 4% σχεδόν του πληθυσμού).

Οι περιφέρειες του στόχου «Σύγκλιση» (συμπεριλαμβανομένων εκείνων με το καθεστώς «σταδιακής κατάργησης») χαρακτηρίζονται από χαμηλά επίπεδα ΑΕγχΠ και απασχόλησης, καθώς και από υψηλή ανεργία. Στο σύνολό τους αντιπροσώπευαν μόνο το 12½% του ΑΕγχΠ της ΕΕ27 το 2002, ενώ αντίστοιχα ο πληθυσμός τους αντιπροσωπεύει το 35%. Παρόλο που η τρέχουσα μέση μεγέθυνση στις περιφέρειες αυτές είναι μεγαλύτερη από το μέσο όρο της ΕΕ, ο ρυθμός, γενικά, δεν επαρκεί για να επιτευχθεί ο μέσος όρος της ΕΕ όσον αφορά του επίπεδο του κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ στο εγγύς μέλλον.

Οι περιφέρειες του στόχου ΠΑΑ έχουν συνολικά σχετικά υψηλά επίπεδα ΑΕγχΠ· ωστόσο, η μεγέθυνση παραμένει χαμηλή σε πολλές περιφέρειες και τα ποσοστά απασχόλησης υπολείπονται κατά πολύ του στόχου του 70% στις περισσότερες από αυτές. Παρομοίως, τα ποσοστά ανεργίας είναι σχετικά χαμηλά, αλλά φτάνουν ακόμη το 7% σχεδόν για την ομάδα ως σύνολο. Η επίδοση όσον αφορά τη μεγέθυνση είναι καλύτερη στις περιφέρειες της κατηγορίας «σταδιακής εισόδου», γεγονός που αντικατοπτρίζει την επιτυχημένη έξοδό τους από το τρέχον καθεστώς προτεραιότητας του Στόχου 1. Παρ' όλ' αυτά, τα επίπεδα του ΑΕγχΠ και της απασχόλησης εξακολουθούν να είναι πολύ πιο πίσω από εκείνα των άλλων περιφερειών ΠΑΑ και η ανεργία είναι υψηλότερη. Αυτοί οι μέσοι όροι υποδηλώνουν ότι εξακολουθούν να υπάρχουν πραγματικές ανάγκες σε όλη την ΕΕ οι οποίες απαιτούν συνεχείς επενδύσεις για να μπορέσει η μεγέθυνση να συμβαδίσει με τους στόχους της Λισαβόνας.

² Περιφέρειες στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ θα ήταν κάτω του 75% του μέσου όρου της ΕΕ15 (το επανομαζόμενο στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης).

³ Οι περιφέρειες που είναι τώρα επιλέξιμες για το Στόχο 1 και οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια για το στόχο «Σύγκλιση», ακόμη και αν ληφθεί υπόψη το στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης.

1.3.2. ...και μέσα στο πλαίσιο κάθε στόχου

Υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ όσον αφορά το ρυθμό της μεγέθυνσης· στις περιφέρειες του στόχου «Σύγκλιση», για παράδειγμα, ο ετήσιος μέσος όρος της μεγέθυνσης από το 1995 έως το 2002 ήταν 2,6%, ωστόσο σε 16 από τις περιφέρειες αυτές ήταν μικρότερος του 1% ενώ σε 15 άλλες ξεπέρασε το 5%.

Επίσης, τα επίπεδα του ΑΕγχΠ δείχνουν να υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ των περιφερειών που εντάσσονται στον ίδιο στόχο. Στο στόχο «Σύγκλιση» υπάρχουν πολλές περιφέρειες με κατά κεφαλή ΑΕγχΠ (εκφραζόμενο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης) χαμηλότερο του 25% του μέσου όρου της ΕΕ κατά το 2002· όλες αυτές οι περιφέρειες βρίσκονται στη Ρουμανία και στη Βουλγαρία (στις δύο αυτές χώρες ανήκουν αυτή τη στιγμή οι 12 λιγότερο ευημερούσες περιφέρειες). Την ίδια στιγμή, υπάρχουν εννέα περιφέρειες που καλύπτονται από τις διατάξεις «σταδιακής κατάργησης» στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ ξεπερνά το 80% του μέσου όρου της ΕΕ25. Στο στόχο ΠΑΑ (συμπεριλαμβανομένων των περιφερειών «σταδιακής εισόδου») 8 περιφέρειες έχουν κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μικρότερο του 85% του μέσου όρου της ΕΕ25, ενώ 7 άλλες ξεπερνούν το μέσο όρο αυτό κατά 150%.

Το ποσοστό απασχόλησης στις περιφέρειες που καλύπτονται από το στόχο ΠΑΑ είναι κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τις περιφέρειες του στόχου «Σύγκλιση». Μεταξύ των περιφερειών που ανήκουν στον ίδιο στόχο εντοπίζονται πολύ μεγάλες διαφορές όσον αφορά τα ποσοστά απασχόλησης. Έτσι, στις περιφέρειες του στόχου «Σύγκλιση» περισσότερα από 25 εκατ. άτομα ζουν σε περιφέρειες με υψηλή ανεργία, ενώ άλλα 27 εκατ. ζουν σε περιφέρειες με χαμηλή απασχόληση και η ψαλίδα μεταξύ των περιφερειών χαμηλής απασχόλησης και των περιφερειών υψηλής απασχόλησης υπερβαίνει τις 10 ποσοστιαίες μονάδες. Συνολικά, ο στόχος για ποσοστό απασχόλησης 70% επιτυγχάνεται μόνο σε δύο περιφέρειες του στόχου «Σύγκλιση»: στην Κορνουάλη του ΗΒ και στο Centro της Πορτογαλίας.

Στις περιφέρειες του στόχου ΠΑΑ το μέσο ποσοστό απασχόλησης είναι υψηλότερο, 66,7%, αλλά και εδώ τα ποσοστά απασχόλησης διαφέρουν κατά 10 ή και περισσότερες ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ των περιφερειών υψηλής και χαμηλής απασχόλησης. Ο στόχος για ποσοστό απασχόλησης 70% επιτυγχάνεται σε 49 περιφέρειες του στόχου ΠΑΑ.

Από τη δημοσίευση της τρίτης έκθεσης προόδου για τη συνοχή⁴ κι έπειτα δεν σημειώθηκαν σπουδαίες αλλαγές στους σύνθετους δείκτες των επιπέδων περιφερειακών διαφορών. Το γεγονός αυτό δεν αποτελεί έκπληξη αφού οι κυριότεροι μακροοικονομικοί δείκτες σπάνια μεταβάλλονται σε σημαντικό βαθμό σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα. Η χρήση στοιχείων για την ΕΕ27 (σε αντίθεση με τα στοιχεία για την ΕΕ25 που χρησιμοποιήθηκαν στην τρίτη έκθεση προόδου) δείχνει ότι κατά το 2002 στο 10% του πληθυσμού της ΕΕ27 που ζει στις περισσότερο ευημερούσες περιφέρειες αντιστοιχεί πάνω από το 19% του συνολικού ΑΕγχΠ για την ΕΕ27, ενώ στο 10% του πληθυσμού που ζει στις λιγότερο πλούσιες περιφέρειες αντιστοιχεί μόλις το 1,5% του ΑΕγχΠ. Εάν το ΑΕγχΠ εκφραστεί σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΜΑΑ) στο πλουσιότερο 10% αντιστοιχεί μόλις πάνω από το 15% του ΑΕγχΠ ενώ στο λιγότερο πλούσιο 10% αντιστοιχεί πάνω από το 3%. Σε ΜΑΑ η αναλογία μεταξύ ανώτερου και του κατώτερου 10% όσον αφορά το ΑΕγχΠ είναι 5:1. Η προσαρμογή βάσει των ΠΑΑ είναι σημαντική. Χωρίς προσαρμογή για σχετικές τιμές, η αναλογία (σε ευρώ) είναι 12,5:1.

⁴ COM (2005) 192 της 17.5.2005.

1.3.3. Συμβολή της E&A και των ΤΠΕ στην αειφόρο ανάπτυξη

Η E&A είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες για τον προσδιορισμό της ικανότητας καινοτομίας μιας περιφέρειας. Αν και δεν μπορούν όλες οι περιφέρειες να έχουν μεγάλη ικανότητα E&A, η συγκέντρωση υψηλού επιπέδου δαπανών για την E&A σε περιορισμένο σχετικά αριθμό περιφερειών της ΕΕ δημιουργεί ανησυχίες. Από τους υπολογισμούς για τις δαπάνες E&A ανά περιφέρεια⁵ προκύπτει ότι 35 περιφέρειες έχουν ένταση E&A που υπερβαίνει το στόχο της Λισαβόνας για 3% του ΑΕγχΠ κατά μέσο όρο σε όλη την ΕΕ. Οι 35 αυτές περιφέρειες αντιστοιχούν στο 46% των συνολικών δαπανών E&A στην ΕΕ27 – δηλ. στο διπλάσιο του μεριδίου τους στο ΑΕγχΠ. Το ανώτερο ποσοστό για δαπάνες E&A είναι 7% του ΑΕγχΠ στο Braunschweig της Γερμανίας και σε άλλες 12 περιφέρειες υπερβαίνει το 4%. Η συγκέντρωση της δραστηριότητας στον τομέα αυτόν σημαίνει αναπόφευκτα ότι σε πολλές περιφέρειες, ουσιαστικά, δεν γίνεται καμία δαπάνη για E&A – σε 47 περιφέρειες οι δαπάνες για E&A είναι μικρότερες του 0,5% του ΑΕγχΠ. Συνολικά, οι 47 αυτές περιφέρειες αντιστοιχούν στο 0,5% περίπου των συνολικών δαπανών E&A στην ΕΕ27 (το μερίδιό τους στο ΑΕγχΠ είναι 3,5%).

Έχει αναγνωριστεί ότι ένας άλλος σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης είναι η **πρόσβαση στις ΤΠΕ**. Το 2005 είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο τα μισά σχεδόν νοικοκυριά όλης της ΕΕ. Από τη σύγκριση των στοιχείων προκύπτει ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών με ποσοστά διείσδυσης που υπερβαίνουν το 70% στις Κάτω Χώρες, στη Δανία και στη Σουηδία, ενώ στη Λιθουανία, στην Τσεχική Δημοκρατία, στην Ουγγαρία, στη Σλοβακία και στην Ελλάδα είναι γύρω στο 20%. Γενικά, τα ποσοστά διείσδυσης είναι επίσης πολύ χαμηλότερα μεταξύ των νέων κρατών μελών με μεγάλη εξαίρεση τη Σλοβενία (48%) και τη Λεττονία (42%).

Στις περιφέρειες που ανήκουν σήμερα στο στόχο 1 μόνο το ένα τρίτο περίπου του συνόλου των νοικοκυριών έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Για τις περιφέρειες αυτές το ποσοστό πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι χαμηλότερο από άλλες περιφέρειες του ίδιου κράτους μέλους· η διαφορά είναι ιδιαίτερα έντονη στην Ισπανία, στο Βέλγιο και στην Ιταλία. Ωστόσο, οι διαφορές είναι εντονότερες μεταξύ των κρατών μελών και όχι στο εσωτερικό του καθενός – στις περιφέρειες του στόχου 1 στη Σουηδία, στο ΗΒ ή στη Γερμανία το ποσοστό πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι μεγαλύτερο απ' ό,τι για τα νοικοκυριά της ΕΕ ως σύνολο και πολύ πιο πάνω από τα ποσοστά πρόσβασης των περιφερειών της Ιταλίας που δεν ανήκουν στο στόχο 1, για παράδειγμα. Επομένως, εξακολουθούν να υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ των περιφερειών όσον αφορά τη χρήση του διαδικτύου, σε ευρυζωνική κάλυψη, με 90% διαθεσιμότητα στα αστικά νοικοκυριά της ΕΕ15 και 60% στον αγροτικό πληθυσμό.

2. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

2.1. Εκτέλεση του προϋπολογισμού 2005 – αναλήψεις υποχρεώσεων σε πρωτοφανή επίπεδα

Το 2005 οι αναλήψεις υποχρεώσεων στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, του ταμείου συνοχής και του προενταξιακού μέσου για τις υποψήφιες χώρες (ISPA) ύψους 27,1 δισ. EUR, με συνολικές αναλήψεις υποχρεώσεων 11,2 δισ. EUR για το ΕΚΤ, ήταν τα υψηλότερα ποσά που

⁵ Υπάρχουν ορισμένες δυσκολίες μέτρησης με τα στοιχεία αυτά, έτσι για τη Σουηδία, το Βέλγιο και την Ιρλανδία έχουν χρησιμοποιηθεί στοιχεία εθνικού επιπέδου, για το ΗΒ στοιχεία NUTS επιπέδου 1, ενώ για τη Μάλτα δεν υπάρχουν καθόλου στοιχεία.

διατέθηκαν ποτέ σε ένα χρόνο για την πολιτική συνοχής. Συνολικά κατά το 2005, καταβλήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ 16,9 δισ. EUR και στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής και του ISPA μαζί 3 δισ. EUR. Για το ΕΚΤ οι πληρωμές ανήλθαν σε άλλα 11,2 δισ. EUR.

Για τα τέσσερα διαρθρωτικά ταμεία, το ταμείο συνοχής και το ISPA μαζί οι πληρωμές που έγιναν κατά το 2005 ξεπέρασαν τα 33 δισ. EUR. Όσον αφορά την εκτέλεση, για την αρχική περίοδο προγραμματισμού μετά την προσχώρηση, τα νέα κράτη μέλη βρέθηκαν σε μια κατάσταση παρόμοια με εκείνη που αντιμετώπισαν τα παλιά κράτη μέλη κατά τη φάση εκκίνησης της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006.

2.2. Κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή 2007-2013

Σαν πρώτο βήμα για την έναρξη των συζητήσεων σχετικά με τις προτεραιότητες για τη νέα γενιά των προγραμμάτων που αφορούν την πολιτική συνοχής, η Επιτροπή δημοσίευσε στις 6 Ιουλίου 2005 σχέδιο εγγράφου με τον τίτλο «Πολιτική της συνοχής για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης - Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας, 2007-2013»⁶.

Το σχέδιο των κατευθυντήριων γραμμών όρισε ένα πλαίσιο για τα νέα προγράμματα που θα υποστηριχτούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής. Αποφασιστικό κριτήριο για τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής στο μέλλον θα αποτελεί η συμβολή του στη μεγέθυνση και στην απασχόληση σύμφωνα με το ανανεωμένο πρόγραμμα δράσης της Λισαβόνας. Στο σχέδιο των κατευθυντήριων γραμμών αντικατοπτρίζεται ο ρόλος της πολιτικής συνοχής ως κύριου μέσου σε επίπεδο ΕΕ για την πραγματοποίηση της φιλοδοξίας της ΕΕ να γίνει α) ελκυστικότερος τόπος για επενδύσεις και εργασία, β) περιοχή υψηλής μεγέθυνσης, ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας, και γ) τόπος πλήρους απασχόλησης και μεγαλύτερης παραγωγικότητας με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας.

Μετά την έγκριση του σχεδίου των κατευθυντήριων γραμμών η Επιτροπή ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση τον Ιούλιο του 2005 με σκοπό τη συγκέντρωση απόψεων σχετικά με τις προτεραιότητες των προγραμμάτων νέας γενιάς για την πολιτική συνοχής. Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης θα βοηθήσουν στη διαμόρφωση της τελικής έκδοσης των κατευθυντήριων γραμμών που θα υποβάλει η Επιτροπή στο Συμβούλιο, αφού εγκριθούν οι νέοι κανονισμοί το 2006 και βάσει της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και των γνωμοδοτήσεων της Επιτροπής των Περιφερειών και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

2.3. «Πολιτική συνοχής και πόλεις: η συμβολή των αστικών περιοχών στη μεγέθυνση και στην απασχόληση των περιφερειών»

Συμπληρωματικά προς στις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή 2007-2013, η Επιτροπή θα υποβάλει μια ανακοίνωση κατά τη διάρκεια του 2006 σχετικά με τον καθοριστικό ρόλο της συμβολής των αστικών περιοχών στη μεγέθυνση και στην απασχόληση των περιφερειών. Το έγγραφο αυτό θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες κατά την κατάρτιση των εθνικών τους στρατηγικών πλαισίων αναφοράς για την πολιτική συνοχής και τα σχετικά επιχειρησιακά προγράμματα. Ένα έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τη συμβολή των αστικών

⁶ COM (2005) 299 της 5.7.2005.

περιοχών στη μεγέθυνση και στην απασχόληση δημοσιεύτηκε στις 23 Νοεμβρίου 2005 (βλ. Πίνακα 4 στο παράρτημα).

Αν και είναι αλήθεια ότι πολλές αρμοδιότητες βρίσκονται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, οι πόλεις μπορούν να κάνουν πολλά, ιδιαίτερα όταν η ικανότητά τους για δράση ενισχύεται από τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τους διάφορους τομείς προτεραιότητας στους οποίους μπορούν να δραστηριοποιηθούν οι πόλεις περιλαμβάνουν τη βελτίωση της ελκυστικότητας, ή της «επενδυτικής ετοιμότητας», την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος, της απασχολησιμότητας και της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης, την ανάπτυξη της κοινότητας και τον περιορισμό των διαφορών ανάμεσα στις γειτονίες και στις κοινωνικές ομάδες, τη βελτίωση της τοπικής ασφάλειας και της πρόληψης του εγκλήματος. Στις πόλεις δεν υπάρχουν μόνο ευκαιρίες αλλά και προκλήσεις και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αστικές περιοχές. Η ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής εταιρικής σχέσης, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε όλα τα επίπεδα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών, είναι επίσης σημαντική.

2.4. Η πολιτική συνοχής στον πυρήνα της στρατηγικής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση

Με την επανεκκίνηση της στρατηγικής της Λισαβόνας, η πολιτική συνοχής έχει αναγνωριστεί ως βασικό μέσο σε κοινοτικό επίπεδο που μπορεί να συμβάλει στην υλοποίηση της στρατηγικής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση – όχι μόνο επειδή αντιπροσωπεύει το ένα τρίτο του κοινοτικού προϋπολογισμού, αλλά και επειδή οι στρατηγικές που σχεδιάζονται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο πρέπει επίσης να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της προσπάθειας για την προώθηση της μεγέθυνσης και της απασχόλησης. Ο ρόλος των ΜΜΕ, η ανάγκη να καλυφθούν οι τοπικές ανάγκες σε δεξιότητες, η σπουδαιότητα των ομαδοποιήσεων, η ανάγκη για τοπικά κέντρα καινοτομίας είναι πολύ σημαντικά ζητήματα και για το λόγο αυτό σε αρκετές περιπτώσεις οι στρατηγικές πρέπει να σχεδιαστούν σε περιφερειακό και σε τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, αυτό ισχύει όχι μόνο για το οικονομικό πρόγραμμα δράσης αλλά και για τη γενικότερη προσπάθεια συμμετοχής των πολιτών, οι οποίοι, μέσω της εταιρικής σχέσης και των πολυεπίπεδων ρυθμίσεων της διακυβέρνησης στο πλαίσιο της οποίας γίνεται η διαχείριση της πολιτικής συνοχής, έχουν την ευκαιρία να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στη στρατηγική της Ένωσης για τη μεγέθυνση και την απασχόληση.

Η προσέγγιση αυτή στηρίζεται τόσο στις προτεραιότητες που περιέχονται στο σχέδιο των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών 2007-2013 όσο και στην πρόταση σύμφωνα με την οποία οι ποσοτικοί στόχοι δαπανών για τα επόμενα γενιάς προγράμματα της πολιτικής συνοχής πρέπει να τίθενται έτσι ώστε ένα ποσοστό των κεφαλαίων να χρησιμοποιείται για σκοπούς που συνδέονται σαφώς με τη στρατηγική για τη μεγέθυνση και απασχόληση (διάθεση πόρων με συγκεκριμένο σκοπό – earmarking). Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Δεκέμβριος 2005), τα 15 παλαιά κράτη μέλη θα δείξουν το δρόμο εγκρίνοντας φιλόδοξους στόχους για διάθεση πόρων με συγκεκριμένο σκοπό (για τους στόχους «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση» θα είναι 60% και 75% των συνολικών δαπανών, αντίστοιχα). Τα νέα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να εγκρίνουν στόχους για διάθεση πόρων με συγκεκριμένο σκοπό σε εθελοντική βάση. Τα σχέδια κανονισμών απαιτούν την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα επιτεύγματα των στόχων αυτών.

Στο πλαίσιο του νέου κύκλου διακυβέρνησης για τη στρατηγική μεγέθυνσης και απασχόλησης τα κράτη μέλη υπέβαλαν τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων το φθινόπωρο του 2005 και ακολούθησε η αξιολόγηση εκ μέρους της Επιτροπής των εθνικών αυτών στρατηγικών με τη μορφή της ετήσιας έκθεσης προόδου η οποία εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2006⁷.

Η ετήσια έκθεση προόδου διατύπωσε πολλές συστάσεις σχετικά με την πολιτική συνοχής. Κατ' αρχάς, συνέστησε να εξασφαλίσουν τα κράτη μέλη ότι οι κοινοτικές δαπάνες για τη συνοχή και την αγροτική ανάπτυξη προορίζονται για την υποστήριξη της στρατηγικής της Λισαβόνας γενικά. Δηλαδή, τα προγράμματα για την πολιτική συνοχής πρέπει να στηρίζουν άμεσα τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων. Ειδικότερα, η ετήσια έκθεση προόδου συνέστησε, στο πλαίσιο των νέων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, να ενθαρρύνονται τα νέα κράτη μέλη ώστε να θέτουν στόχους για διάθεση πόρων με συγκεκριμένο σκοπό όσον αφορά την πολιτική συνοχής σύμφωνα με τους στόχους της Λισαβόνας, όπως είχε ήδη συμφωνηθεί από την ΕΕ15 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου του 2005.

Δεύτερον, η ετήσια έκθεση προόδου υπογράμμισε την ανάγκη να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την ανάπτυξη μηχανισμών συντονισμού μεταξύ των υπευθύνων για τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και εκείνων που προετοιμάζουν τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής, για την περίοδο 2007-2013. Οι δεσμοί αυτοί πρέπει να δημιουργηθούν γρήγορα καθώς εντείνεται η προετοιμασία των προγραμμάτων αυτών, ξεκινώντας από την έγκριση εθνικών στρατηγικών πλαισίων αναφοράς. Τρίτον, στην ετήσια έκθεση προόδου τονίζεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν υπόψη τους το μακροοικονομικό αντίκτυπο των μεταφορών από τους πόρους της πολιτικής συνοχής. Τέλος, η ετήσια έκθεση προόδου συνέστησε να αντικατοπτρίζουν τα νέας γενιάς προγράμματα πολιτικής συνοχής τις προτεραιότητες που περιέχονται στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και τις 4 δράσεις προτεραιότητας⁸.

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006 επιβεβαίωσε πολλές από τις συστάσεις της ετήσιας έκθεσης προόδου και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις προτεραιότητες των εθνικών τους προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων κατά την κατάρτιση των εθνικών στρατηγικών πλαισίων αναφοράς.

2.5. Πόροι: σύνοψη των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Δεκέμβριος 2005)

Τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2005 και η διοργανική συμφωνία της 17ης Μαΐου 2006 προετοίμασαν το έδαφος για την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το χρηματοοικονομικό πλαίσιο του κοινοτικού προϋπολογισμού για την περίοδο 2007-2013, σημαντικό βήμα για την προετοιμασία των προγραμμάτων νέας γενιάς για την πολιτική συνοχής. Ως αποτέλεσμα, ο προϋπολογισμός για την πολιτική συνοχής για την περίοδο 2007-2013 θα ανέλθει σε 308 δισ. EUR περίπου, δηλ. σε ποσοστό 0,37% του ΑΕγχΠ της ΕΕ27. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε μείωση 10% περίπου συγκριτικά με την πρόταση της Επιτροπής· η μείωση αυτή επιμερίζεται κυρίως στο στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» και στο στόχο «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» (εκτός του μεταβατικού καθεστώτος της «σταδιακής

⁷ COM (2006) 30 της 25.1.2006.

⁸ 1) Περισσότερες επενδύσεις στη γνώση και καινοτομία· 2) Ελευθέρωση του επιχειρηματικού δυναμικού, ιδίως των ΜΜΕ· 3) Ανταπόκριση στην παγκοσμιοποίηση και γήρανση· και 4) Πορεία προς μία αποδοτική και ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική.

εισόδου») κατά -50% και -20% αντίστοιχα. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια συγκέντρωσης για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των κοινοτικών πόρων.

Τα νέα κράτη μέλη θα λάβουν το 51,3% των συνολικών πόρων για την πολιτική συνοχής. Σε ετήσιους μέσους όρους αντιστοιχεί, σε απόλυτες τιμές, σε μια αύξηση 165% περίπου των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών πόρων σε σύγκριση με την περίοδο 2004-2006 (ετησίως). Όσον αφορά τη μέγιστη μεταφορά στους εθνικούς προϋπολογισμούς (ανώτατα όρια), ο μέσος όρος μεταφορών για τα νέα κράτη μέλη αντιπροσωπεύει 3,5% περίπου του ΑΕγχΠ τους συγκριτικά με το 3,8% που ήταν στην πρόταση της Επιτροπής.

Τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου, τα οποία επιβεβαιώθηκαν με την πολιτική συμφωνία που επετεύχθη για τις νομοθετικές προτάσεις το Μάιο του 2006, συνέβαλαν επίσης στην επιτάχυνση των εργασιών για τα νέα κανονιστικά κείμενα, ιδίως με την αποσαφήνιση της θέσης του Συμβουλίου σχετικά με αρκετά θέματα, όπως η επιλεξιμότητα του μη επιστρεφόμενου ΦΠΑ, οι δαπάνες στέγασης, τα ανώτατα όρια συγχρηματοδότησης και η βάση για τον υπολογισμό τους, καθώς και η εφαρμογή του κανόνα της αυτόματης αποδέσμευσης (N+2). Γενικά, τα κράτη μέλη προσπάθησαν να επιτύχουν τη μέγιστη δυνατή ευελιξία σχετικά με την κατανομή, τη διαχείριση και τον έλεγχο των κοινοτικών πόρων. Οι νέες διατάξεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη εξασφαλίζοντας παράλληλα τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη θεματική, χρηματοοικονομική και γεωγραφική συγκέντρωση που υπερασπίζεται η Επιτροπή.

2.6. Καινοτομίες των νέων προγραμμάτων για την πολιτική συνοχής

Την περασμένη χρονιά, η Επιτροπή ανέπτυξε νέα μέσα για να βοηθήσει τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να βελτιώσουν την ποιότητα των σχεδίων ενώ, ταυτόχρονα, αξιοποίησε αποτελεσματικότερα τους κοινοτικούς χρηματοοικονομικούς πόρους αυξάνοντας το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα της πολιτικής για τη συνοχή. Αντίστοιχα, για τα νέα προγράμματα, έχουν αναπτυχθεί ειδικές πρωτοβουλίες για την προώθηση της χρηματοοικονομικής τεχνικής για τις νεοσύστατες και τις μικρές επιχειρήσεις, συνδυάζοντας την τεχνική βοήθεια και τις επιδοτήσεις με άλλα μέσα όπως δάνεια, συμμετοχικά κεφάλαια, επιχειρηματικά κεφάλαια ή εγγυήσεις. Οι δράσεις αυτές θα αναληφθούν μέσω της καλύτερης συνεργασίας, όπως συμφωνήθηκε μεταξύ της Επιτροπής, του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλων διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για τη χρηματοοικονομική τεχνική βάσει των μνημονίων συνεννόησης που υπογράφηκαν στις 30 Μαΐου 2006. Στην προστιθέμενη αξία της συνεργασίας στον τομέα αυτόν περιλαμβάνεται η παροχή πρόσθετων πόρων δανείων για τη σύσταση και την ανάπτυξη επιχειρήσεων στις περιφέρειες της ΕΕ, η προσφορά εμπειρογνωμοσύνης σε οικονομικό και διαχειριστικό επίπεδο από ειδικευμένα ιδρύματα όπως ο όμιλος της ΕΤΕπ και άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και από το χρηματοοικονομικό τομέα γενικά, η δημιουργία ισχυρών κινήτρων για επιτυχημένη εφαρμογή από την πλευρά των δικαιούχων με συνδυασμό επιδοτήσεων και δανείων, και η εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας μέσω του ανανεούμενου χαρακτήρα της συμβολής των επιδοτήσεων στις δράσεις χρηματοοικονομικής τεχνικής.

2.6.1. *JASPERS*

Η κοινή βοήθεια για τη στήριξη σχεδίων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες (JASPERS - Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions) είναι μια νέα εταιρική σχέση τεχνικής βοήθειας μεταξύ της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Το πρόγραμμα αυτό θα τεθεί στη διάθεση των κρατών μελών για να βοηθήσει στην προετοιμασία μεγάλων σχεδίων που θα υποστηριχτούν από το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΠΑ. Αντικατοπτρίζει την τεράστια εμπειρία της ΕΤΠ και της ΕΤΑΑ στην προετοιμασία μεγάλων σχεδίων, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Οι συνδυασμένες προσπάθειες των τριών οργανισμών αποσκοπούν στην υποστήριξη της επιτυχημένης υλοποίησης της πολιτικής συνοχής κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 αυξάνοντας κατά πολύ τους διαθέσιμους πόρους για την προετοιμασία των σχεδίων.

Κύριος στόχος του προγράμματος JASPERS είναι να βοηθήσει τα κράτη μέλη στο πολύπλευρο έργο τους που αφορά την προετοιμασία ποιοτικών σχεδίων ώστε να μπορέσουν να εγκριθούν ταχύτερα από τις υπηρεσίες της Επιτροπής για υποστήριξη από την ΕΕ. Η βοήθεια αυτή θα περιλαμβάνει υποστήριξη για την ανάπτυξη σχεδίων βάσει ρυθμίσεων ώριμων συμπράξεων δημόσιου - ιδιωτικού τομέα. Το πρόγραμμα JASPERS θα προσφέρει γενική βοήθεια για όλα τα στάδια του κύκλου ενός σχεδίου, από την αρχική σύλληψή του έως και την απόφαση της Επιτροπής για χορήγηση βοήθειας.

2.6.2. *JEREMIE*

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETE) ξεκίνησε μια νέα πρωτοβουλία με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση της ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Οι εργασίες στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας αυτής που ονομάζεται (Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για τις μικροεπιχειρήσεις και τις μεσαίες επιχειρήσεις – JEREMIE) άρχισαν το 2006 με την αξιολόγηση των κενών που εντοπίζονται στην παροχή προϊόντων χρηματοοικονομικής τεχνικής στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες (όπως είναι τα επιχειρηματικά κεφάλαια, τα δάνεια και οι εγγυήσεις).

Με τον τρόπο αυτό προετοιμάζεται το έδαφος για ένα δεύτερο στάδιο κατά το οποίο το ΕΤΕ ή άλλος ανάλογος χρηματοπιστωτικός οργανισμός θα υποστηρίξει τις αρμόδιες για τα προγράμματα συνοχής αρχές ώστε να μπορέσουν να καλύψουν τα συγκεκριμένα κενά. Η υποστήριξη αυτή θα έχει τη μορφή της ειδικής διαχείρισης των πόρων που προορίζονται από το πρόγραμμα για τη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, καθώς και την προσέλκυση και διαπίστευση χρηματοοικονομικών ενδιάμεσων οι οποίοι θα παρέχουν τα δάνεια για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Η επιτυχημένη υλοποίηση της πρωτοβουλίας JEREMIE θα χρειαστεί, ωστόσο, την πλήρη υποστήριξη και συνεργασία των αρχών των κρατών μελών και των περιφερειών.

2.6.3. *JESSICA*

Η κοινή ευρωπαϊκή υποστήριξη για βιώσιμες επενδύσεις στις αστικές περιοχές (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – JESSICA) ξεκίνησε ως ένα πλαίσιο για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΤΕπ, της ΤΑΣΕ (Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης) και άλλων διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων όσον αφορά τη χρηματοοικονομική τεχνική για την αειφόρο ανάπτυξη των αστικών περιοχών. Στόχος της είναι να προσφέρει στις αρχές μια έτοιμη λύση για το

πολύπλευρο έργο τους όσον αφορά τη χρηματοδότηση σχεδίων για την ανανέωση και την ανάπτυξη των αστικών περιοχών με τη χρήση ανανεώσιμων κεφαλαίων.

Η πρωτοβουλία JESSICA εκφράζεται στην πράξη με μια εταιρική σχέση μεταξύ της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Τράπεζας Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2.6.4. Εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών

Το σχέδιο κανονισμού του ΕΚΤ για τη νέα περίοδο προγραμματισμού περιλαμβάνει μια νέα ειδική προτεραιότητα στο πλαίσιο του στόχου «Σύγκλιση» που αποσκοπεί στην ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η έμφαση που αποδίδεται στην προτεραιότητα αυτή αντικατοπτρίζεται στις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή 2007-2013 ως κατευθυντήρια γραμμή για δράση.

Βασικός στόχος της προτεραιότητας είναι η υποστήριξη της μεταρρύθμισης των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών σύμφωνα με τους στόχους της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα και η παραγωγικότητα στην εργασία, και στο πλαίσιο αυτό, να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και η παραγωγικότητα των δημόσιων διοικήσεων.

Η υποστήριξη που θα παρασχεθεί στο πλαίσιο της νέας προτεραιότητας θα δώσει τη δυνατότητα στις δημόσιες διοικήσεις και στις δημόσιες υπηρεσίες να αποτελέσουν ισχυρή κινητήρια δύναμη για την ανταγωνιστικότητα, την ανάπτυξη και τη μεγέθυνση στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες. Η υλοποίηση της νέας προτεραιότητας θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη συνολική μεταρρύθμιση ή τον εκσυγχρονισμό των συναφών δημόσιων διοικήσεων και δημόσιων υπηρεσιών προσδιορίζοντας τις περιοχές οι οποίες έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη παρεμβάσεων και την υψηλότερη προστιθέμενη αξία.

2.7. Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την αγροτική ανάπτυξη και Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας

Το Συμβούλιο εξέδωσε ένα νέο κανονισμό για την αγροτική ανάπτυξη το Σεπτέμβριο του 2005⁹. Για την περίοδο 2007-2013 η πολιτική της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη θα έχει τρεις κύριους στόχους: τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής γεωργίας και δασοκομίας μέσω της υποστήριξης της αναδιάρθρωσης, της ανάπτυξης και της καινοτομίας· τη βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της παροχής στήριξης για τη διαχείριση της γης· και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας. Η πολιτική της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη δεν θα αποτελεί πλέον μέρος των διαρθρωτικών ταμείων, αλλά θα υπάρχει συνεργασία στο πλαίσιο και των δύο πολιτικών για την υποστήριξη της οικονομικής διαφοροποίησης των αγροτικών περιοχών. Η νέα πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη θα χρηματοδοτηθεί από ένα μόνο ταμείο, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) το οποίο, σύμφωνα με τη συμφωνία του Συμβουλίου για τις δημοσιονομικές

⁹ Κανονισμός αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

προοπτικές του Δεκεμβρίου 2005 θα διαθέτει συνολικά 69,75 δισ. EUR¹⁰ για την περίοδο 2007-2013.

Οι κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη γεωργική ανάπτυξη εγκρίθηκαν το Φεβρουάριο του 2006 με απόφαση του Συμβουλίου. Οι κατευθυντήριες γραμμές προσδιορίζουν τους τομείς που έχουν σημασία για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων της ΕΕ, ιδίως σε σχέση με τους στόχους αειφορίας του Γκέτεμποργκ και την ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβόνας για τη μεγέθυνση και την απασχόληση.

Η πολιτική συνοχής συμβάλλει ήδη στην αγροτική ανάπτυξη με τις δραστηριότητές της στις αγροτικές περιοχές. Κατά την περίοδο 2000-2006 διατέθηκαν περισσότερα από 2 δισ. EUR από τους πόρους του ΕΤΠΑ σε μέτρα που αφορούν ειδικά τα θέματα της γεωργίας, της δασοκομίας και της προώθησης της προσαρμογής και της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Επιπλέον, έχουν διατεθεί και άλλοι πόροι για άλλες πτυχές του παραγωγικού περιβάλλοντος και των επενδύσεων σε βασικές υποδομές για τις αγροτικές περιοχές. Για την περίοδο 2007-2013 η πολιτική συνοχής θα εξακολουθήσει να υποστηρίζει τη διαφοροποίηση των αγροτικών οικονομιών μέσω του ΕΤΠΑ.

Ένα σημαντικό θέμα τόσο στα εθνικά σχέδια στρατηγικής όσο και στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης θα είναι να εξασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια με τα προγράμματα των εθνικών στρατηγικών πλαισίων αναφοράς και των διαρθρωτικών ταμείων ώστε να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των αγροτικών περιοχών στην ΕΕ μέσω της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και της διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στο ρόλο των αγροτικών περιοχών για την υλοποίηση των στόχων της Λισαβόνας και να διερευνήσουν τις ευκαιρίες αξιοποίησης των τοπικών δυνατοτήτων.

Η Επιτροπή ενέκρινε το σχέδιο κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ) τον Ιούλιο του 2004. Συμβαδίζοντας με τη συμφωνία για τις δημοσιονομικές προοπτικές του Δεκεμβρίου του 2005, ο συνολικός προϋπολογισμός για το ΕΤΑ θα είναι 3,849 εκατ. EUR για την περίοδο 2007-2013.

Οι κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για το ΕΤΑ, οι οποίες είχαν προβλεφθεί στην αρχική πρόταση, έχουν περιληφθεί στον κανονισμό ΕΤΑ ως κατευθυντήριες αρχές. Στις κατευθυντήριες αυτές γραμμές λαμβάνονται υπόψη οι προτεραιότητες της ΕΕ και ιδιαίτερα η στρατηγική της Λισαβόνας για τη μεγέθυνση και την απασχόληση.

¹⁰ Πριν τη διαφοροποίηση από τις γεωργικές άμεσες ενισχύσεις.